

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/186723,Ludzie-kultury-i-sztuki-rozpracowywani-przez-Sluzbe-Bezpieczenstwa.html>
06.05.2024, 21:10

Ludzie kultury i sztuki rozpracowywani przez Służbę Bezpieczeństwa

Data publikacji 15.06.2023

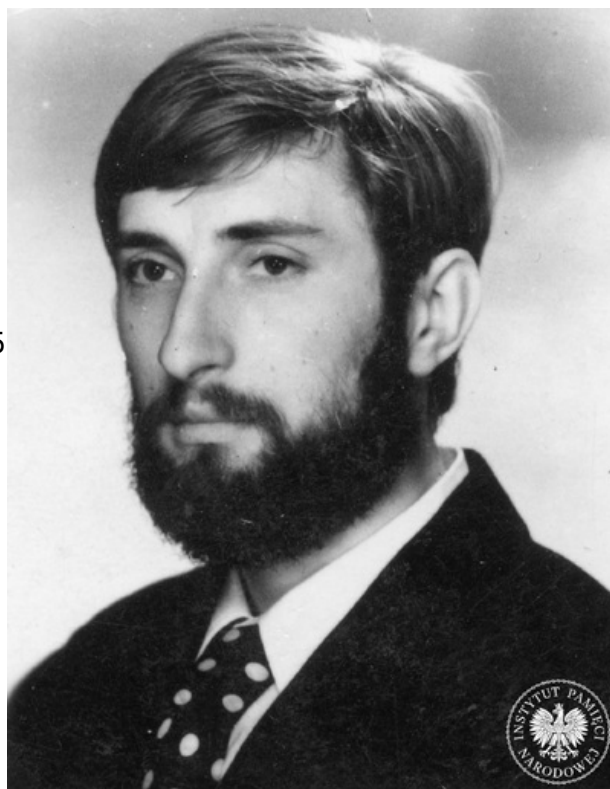
W uzupełnionym katalogu osób inwigilowanych przez organy represji PRL znalazły się wpisy dotyczące działaczy polskiej opozycji. Zapraszamy Państwa do zapoznania się z ich krótkimi biografiami.

Julian Kornhauser (ur. 20.09.1946 r.) – polski poeta, prozaik, krytyk literacki, tłumacz literatury serbskiej i chorwackiej, profesor nauk humanistycznych, nauczyciel akademicki UJ.

W 1970 r. uzyskał magisterium z serbistyki i kroatystyki na Uniwersytecie Jagiellońskim. 5 lat później uzyskał doktorat, zaś tytuł profesora otrzymał w 1996 r. Od 1987 r. pełnił funkcje kierownicze w zakładach, instytutach i katedrach slawistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim.

W latach 2002-2005 kierował Katedrą Slawistyki w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Opolskiego. Był członkiem Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN.

Jako poeta debiutował w 1967 r. na łamach czasopisma „Poezja” i wydawanym przez Iskry „Almanachu Młodych”, następnie należał do grupy poetyckiej „Teraz”. W latach 1981-1983 był jednym z redaktorów miesięcznika „Pismo”, następnie pisał do wydawanego w drugim obiegu czasopisma „NaGłos”.

Julian Kornhauser

Już od początku lat 70-tych Julian Kornhauser zaangażował się w działalność opozycyjną i znalazł się w kręgu zainteresowań operacyjnych SB, która w 1973 r. objęła go rozpracowaniem w ramach Kwestionariusza Ewidencyjnego a następnie Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Myśliciel”.

Działania SB były wynikiem zaangażowania Kornhausera w grupę poetycką „kontestującą stosunki polityczne w PRL”, a także z powodu podpisania przez niego tzw. listu 59, będącego sprzeciwem wobec zmian w konstytucji PRL. Ww. utrzymywał także kontakty ze środowiskami KOR.

Za powyższą działalność SB utrudniała Kornhauserowi publikację utworów, a także ingerowała w jego życie zawodowe utrudniając mu awans, na okres dwóch lat zastrzeżono mu także wyjazdy do krajów kapitalistycznych oraz Jugosławii.

W dniu 13.12.1981 został internowany przez KWMO w Krakowie i umieszczony w Ośrodku Odosobnienia w Jaworze. Po zwolnieniu z internowania nadal obserwowano jego działalność, rejestrując nie tylko jego „wrogą działalność” i „kontestowanie PRL-owskiej rzeczywistości” ale również i kontakty z cudzoziemcami.

[Julian Kornhauser w katalogu rozpracowanych](#)

Władysław Sheybal

Władysław Sheybal, znany również jako Wladek Sheybal, (1923-1992) – polski aktor i reżyser.

W czasie II wojny światowej studiował w podziemnym Państwowym Instytucie Sztuki Teatralnej, był również żołnierzem AK. Po upadku powstania warszawskiego ukrywał się w Krakowie.

Karierę sceniczną rozpoczął w Teatrze Wojska Polskiego w Łodzi. Następnie był związany z teatrami w Krakowie i Katowicach. W 1949 r. przeniósł się na stałe do Warszawy gdzie związał się z Teatrem Narodowym i Ateneum. Stworzył wiele niezapomnianych ról teatralnych, m.in. w „Moralności Pani Dulskiej” czy „Grzechu” Stefana Żeromskiego. W 1951 r. otrzymał nagrodę państwową II stopnia.

W filmie zadebiutował w 1956 r. w dramacie wojennym Stanisława Różewicza „Trzy kobiety”, w tym samym roku wystąpił również w filmie Andrzeja Wajdy „Kanał”, gdzie wcielił się w rolę Michała, kompozytora który przyłącza się do walczącego na Mokotowie oddziału AK, dzieląc z nim dramatyczne losy. Za udział w tym filmie zebrał wiele pochlebnych recenzji.

Wiosną 1957 r. aktor wyjechał na stypendium artystyczne do Paryża, a następnie w tym samym celu udał się do Londynu, gdzie osiadł na stałe nie mając zamiaru wracać do Polski „ludowej”. Na Zachodzie początkowo pracował fizycznie i związał się z teatrem polonijnym. Wkrótce jednak, dzięki rozgłosowi jaki na świecie wywołał film „Kanał”, został wykładowcą w londyńskiej Royal Academy of Dramatic Art. oraz zajął się reżyserią teatralną.

W 1962 r., za namową Seana Connery, przyjął rolę Kronsteena w drugiej części filmu o agencie Jamesie Bondzie zatytułowanym „Pozdrowienia z Rosji”. Dzięki temu stał się rozpoznawalny dla szerszej publiczności, a jego międzynarodowa kariera się rozwinęła. Występował potem w wielu produkcjach brytyjskich, niemieckich, francuskich, włoskich i amerykańskich, będąc głównie obsadzany w rolach tzw. „czarnych charakterów” np. jako portugalski kapitan Ferreira w serialu Szogun.

Ucieczka utalentowanego aktora wywołała reakcję władz PRL, które objęły jego nazwisko cenzurą, a wobec rodziny zastosowano różne represje. Odmówiono mu również wydania wizy gdy chciał przyjechać na pogrzeby własnych rodziców.

Przez kilka lat po ucieczce pozostawał też w zainteresowaniu organów bezpieczeństwa PRL. Zarówno wywiad jak i kontrwywiad MSW zbierały informacje na temat jego pobytu na Zachodzie w ramach rozpracowania kryptonim „Otello”. Agenci Departamentu I MSW we Francji informowali nawet, że aktor może być zwerbowany przez wywiad francuski, ponieważ obraca się w środowisku osób podejrzewanych o szpiegostwo. W związku z tym objęto inwigilacją rodzinę W. Sheybała w kraju, a także przeprowadzono rozpoznanie środowiska aktorskiego Teatru „Ateneum”, z którym przed wyjazdem był związany. Ponadto planowano przeprowadzenie szeregu działań agenturalnych wobec niego, w tym sprowadzenie go do kraju.

Władysław Sheybal zmarł w 1992 r., pochowany został na londyńskim cmentarzu Putney Vale Cemetery.

[Władysław Sheybal w katalogu rozpracowanych](#)